

УДК [342.951:351.73](477)

С. В. Книш

кандидат юридичних наук,

завідувач кафедри загальнотеоретичних правових дисциплін

Рівненського інституту Київського університету права НАН України

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДСТАВ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Постановка проблеми. Як відомо, юридичні факти відіграють важливу роль у виникненні, зміні та припиненні всіх правових відносин у державі. Завдяки власному змістовному наповненню вони визначають характер і напрями подальшого розвитку правовідносин, зокрема й у сфері охорони здоров'я. Основною особливістю юридичних фактів, внаслідок існування яких виникають і розвиваються адміністративно-правові відносини у сфері охорони здоров'я, є те, що вони не пов'язані зі зверненням громадян до тих чи інших державних і недержавних інституцій, а виникають набагато раніше – з моменту початку здійснення публічного адміністрування сферою охорони здоров'я та за наявності необхідних передумов. Однак попри їх значущість, у теорії адміністративного права такі факти залишаються малодослідженою категорією, що пояснюється їх загальним характером і різноманіттям.

Стан дослідження проблеми. У науковій літературі специфіка підстав виникнення та подальший розвиток адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я майже не досліджувалися. Найчастіше вони розглядалися як юридичні факти, на підставі яких виникають і трансформуються всі види адміністративно-правових відносин без жодної деталізації. Підґрунтям для досліджень юридичних фактів у будь-якій сфері суспільного життя є наукові праці відомих теоретиків права (М. І. Козюбра, О. В. Петришин, О. Ф. Скакун, В. В. Сухонос, М. В. Цвік та ін.), які дали визначення юридичним фактам, охарактеризували та запропонували їх класифікацію. Проблематиці юридичних фактів та їх розвитку приділяється увага і в галузевих науках. Так, В. І. Теремецький у своїй праці розглядає особливості правових механізмів виникнення, зміни та припинення податкових правовідносин [1]. У медичній сфері слід відзначити працю З. С. Гладуна, який не лише визначив, а й конкретизував підстави виникнення правовідносин у сфері охорони здоров'я (правомірні та неправомірні дії, події) [2]. Здобутки вказаних та інших учених стали основою цього дослідження.

Мета статті – охарактеризувати підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я шляхом визначення рис указаних правовідносин.

Ця мета досягається завдяки постановці та вирішенню основного **завдання** – виокремити конкретні риси й обставини, які є причиною схожих процесів розвитку адміністративних правовідносин у сфері охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Юридичні факти є конкретними життєвими обставинами, які можуть залежати від волевиявлення (бути його наслідками) чи наставати незалежно від волі особи. Утім, у будь-якому разі вони передбачаються в правовій нормі. Прикладом безпосереднього волевиявлення особи є донорство крові чи її компонентів, яке у чинному законодавстві визначено як добровільний акт (ч. 1 ст. 2 Закону України «Про донорство крові та її компонентів» [3]), тобто як вчинок, що залежить від особистого переконання (бажання) людини. Водночас деякі медичні процедури щодо особи можуть здійснюватися незалежно від її волі чи взагалі за відсутності згоди. Насамперед, ідеться про примусове лікування, яке найчастіше застосовується до осіб, хворих на наркоманію, та здійснюється лише за наявності судового рішення за умови, якщо така особа «продовжує вживати наркотичні засоби без призначення лікаря і порушує права інших осіб» (п. 10 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними») [4].

Як і будь-яким іншим явищам і об'єктам, юридичним фактам властиві індивідуальні ознаки. Сукупність таких ознак, унаслідок яких виникають і розвиваються адміністративно-правові відносини у сфері охорони здоров'я, яскраво простежується на прикладі проведення процедури атестації отримання звання «лікар-спеціаліст». Вона проводиться з метою визначення теоретичних знань, практичних умінь і навичок спеціальною комісією, що створюється при закладі охорони здоров'я. Ознака індивідуальності проявляється в тому, що такий факт, як отримання звання лікаря-спеціаліста, в повному обсязі задовольняє інтерес особи, яка бажає отримати таке звання, та сприяє реалізації її права на отримання відповідного документа, що його підтверджує. Водночас орган, який надає вказане звання від імені держави, реалізує завдання щодо створення умов для забезпечення населенню конституційних прав на здоров'я та життя. Така процедура систематично повторю-

ється, оскільки призначається для задоволення професійних потреб кожного лікаря, а також регламентується Положенням про порядок проведення атестації лікарів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України) від 02.10.2015 № 650 [5]. Засідання комісії протоколюється, а результати оформлюються у відповідному рішенні про присвоєння звання лікаря-спеціаліста чи відмову в його присвоєнні. У разі ухвалення позитивного рішення лікарю видається сертифікат, отримавши який він набуває право ставати учасником специфічних правовідносин у сфері охорони здоров'я щодо організації та надання медичної допомоги.

Множинність і неоднорідність існуючих у теорії права юридичних фактів дозволяє проаналізувати їх класифікацію з урахуванням специфіки сфери охорони здоров'я за такими критеріями.

1. За вольовою ознакою – це юридичні дії, які відображаються в правомірних або неправомірних діях особи, наприклад, ухвалення рішення про ліквідацію закладів системи охорони здоров'я або порушення лікарем протоколу лікування. Як відомо, правомірні дії особи, здійснення яких завжди має на меті досягнення конкретного результату, поділяються на юридичні акти (ухвалення правового акту, призначеного для врегулювання адміністративних правовідносин у сфері охорони здоров'я) та юридичні вчинки (складання Присяги лікаря). За галузевою належністю правомірні дії поділяються на профілюючі, процесуальні, спеціальні, такі, що можуть бути здійснені особисто або через представника, мати чи не мати документальне оформлення та виражатися у формі діянь, мовчання й жестів. Юридичні вчинки передбачають настання правових наслідків поза волею суб'єктів. Неправомірні дії як юридичні факти, тобто правопорушення, можуть бути вчинені однією чи декількома особами як навмисно, так і необережно, мати різні об'єкти посягання та мотив, а також передбачатися різними галузями права. Юридичні події (стихійні лиха, землетруси, епідемії та ін.) не залежать від волі особи, оскільки являють собою життєві обставини, що мають юридичне значення, зокрема й у сфері охорони здоров'я, адже спричиняють ухвалення максимально ефективних управлінських рішень з метою консолідації кадрових і матеріальних потужностей у вказаній сфері для подолання наслідків таких подій. Водночас юридичні події можуть наставати як унаслідок людської діяльності, так і без такої. Відповідно до цієї обставини юридичні події поділяються на відносні й абсолютні, а також на унікальні та періодичні, випадки та явища, персональні, колективні й масові, зворотні та незворотні. Обставини – це складні юридичні факти, до яких водночас належать юридичні дії та події. Так, до-

рожньо-транспортна пригода з потерпілими може призвести до низки наслідків, а саме проведення процедур трансплантації органів, донорства крові, хірургічних операцій тощо. Строки як юридичні факти можуть бути імперативними (такими, що не підлягають зміні) та диспозитивними (такими, які можуть бути змінені), визначеними, відносно визначеними та невизначеними. У сфері охорони здоров'я це можуть бути строки, протягом яких особа підлягає вакцинації згідно з Календарем профілактичних щеплень [6].

2. За фактом наявності чи відсутності життєвих обставин юридичні факти поділяються на позитивні (суспільно-значущі обставини) та негативні (відсутність обставин, необхідних для вчинення правомірних і корисних дій). Наприклад, ідеться про належне оформлення надання згоди донора на вилучення з його тіла анатомічних матеріалів або ж відмову реципієнта від застосування трансплантації, що може призвести до суттєвого погіршення його стану.

3. Залежно від правових наслідків юридичні факти можуть бути поділені на правоутворюючі (отримання особою диплому лікаря), правозмінюючі (видача листка непрацездатності), правоприпиняючі (звільнення з посади начальника управління охорони здоров'я місцевої державної адміністрації) та правові стани (завдяки ним особа набуває прав та обов'язків, наприклад установлення факту інвалідності з подальшим визначенням ступеня втрати здоров'я).

4. За складом юридичні факти можуть бути простими (передбачаються в нормах однієї галузі законодавства, наприклад адміністративної – йдеться про укладення угоди між приватною медичною установою та Національною службою здоров'я України щодо компенсації вартості лікування особи на підставі декларації) та складними (у цьому разі юридичні факти передбачаються нормами декількох галузей законодавства, наприклад трудові правовідносини у сфері охорони здоров'я регулюються нормами як трудового, так і адміністративного права).

З юридичними фактами також пов'язано інші юридичні категорії, від наявності чи відсутності яких залежать виникнення, зміна та припинення правовідносин. Йдеться про презумпції та фікції.

Під презумпцією розуміють «закріплене в законі припущення про наявність чи відсутність певних фактів, що мають юридичне значення» [7, с. 373]. Вони поділяються на такі, що можуть або не можуть бути спростовані, загальноправові, міжгалузеві, галузеві презумпції та презумпції правових інститутів, юридичні та фактичні презумпції, матеріально-правові та процесуально-правові презумпції [7, с. 373–374]. Юридичні презумпції у сфері охорони здоров'я можуть бути передбачені в нормативно-правових актах.

На існування презумпції проти регресивних заходів указує у загальному коментарі про право на охорону здоров'я Комітет з економічних, соціальних і культурних прав як орган, уповноважений Організацією об'єднаних націй здійснювати контроль за дотриманням положень Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права. Зокрема, ст. 12 закріплює право кожної особи на максимально високий реальний рівень фізичного та психічного здоров'я [8]. Сутність цієї презумпції полягає в тому, що «поряд із зобов'язанням поступової реалізації, передбачається, що країни-учасниці не повинні вживати будь-які регресивні заходи. Це означає, що як тільки країна впровадила заходи з реалізації права на охорону здоров'я, вона повинна тільки розширяти сферу дії цих заходів, а не зупинитись на досягнутому або зменшувати їх доступність» [9, с. 12]. Також до Кабінету Міністрів України подано петицію про впровадження в чинне законодавство у сфері охорони здоров'я презумпції згоди у сфері трансплантології, яку сьогодні підписало майже 200 осіб (із 25 000) [10].

Юридична фікція – це «фактично неіснуюче положення, що має юридичне значення в силу того, що право визнає його існуючим» [11, с. 69]. Прикладом юридичних фікцій може бути нормативне закріплення переліку захворювань та дефектів, за наявності яких особа може отримати статус інваліда I, II або III групи. Відповідно до п. 3.4 Інструкції про встановлення груп інвалідності, затвердженої наказом МОЗ України 05.09.2011 № 561, третя група інвалідності надається за умови відсутності або сліпоти одного ока, двобічної глухоти, стійкої трахеостоми чи афонії органічного ґенезу, стенозу гортані II–III ступенів внаслідок травматичного або інфекційного ураження нервово-м'язового апарату гортані з одно- або двобічним парезом і стійкою дистонією; дефекту щелепи чи твердого піднебіння, якщо протезування не забезпечує жування; за наявності спотворюючих обличчя рубців і дефектів, які не піддаються хірургічно-косметологічній корекції [12].

Таким чином, наявність юридичних фактів відіграє визначальну роль для виникнення зміни та припинення всіх без винятку видів правових відносин, включно з адміністративними. У науці адміністративного права їх так само поділяють на дії (правомірні, неправомірні) та події [13, с. 39], які можуть призвести до виникнення, зміни та припинення правовідносин [14, с. 19]. Загальна характеристика підстав виникнення, зміни, розвитку й припинення правових та адміністративно-правових відносин може бути уточнена залежно від сфери їх виникнення. Адміністративно-правові відносини у сфері охорони здоров'я пов'язані з управлінськими процесами, такими як ухвалення нормативно-правових актів, які регламентують

медичну та фармацевтичну діяльність; забезпечення загальнодоступності медичних послуг (медичної допомоги); забезпечення якості та безпеки медичних і фармацевтичних послуг; визначення та забезпечення гарантованого державою обсягу медичних послуг і ліків, які сплачуються з державного бюджету; державний контроль і нагляд в галузі охорони здоров'я.

Передумовою виникнення адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я є система соціальних цінностей, елементами якої є здоров'я та життя кожної людини. Спеціальні умови складаються з такого: 1) з адміністративно-правових норм, які регулюють правовідносини у сфері охорони здоров'я та ґрунтуються на відповідних приписах Основного закону держави; 2) із правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб, яка складається з правоздатності, дієздатності та деліктоздатності. При цьому правосуб'єктність як передумова виникнення вказаних відносин не є обов'язковою умовою, що впливає зі специфіки сфери їх існування, адже медична допомога надається будь-якій особі, незважаючи на наявність у неї всіх елементів правосуб'єктності або часткову обмеженість (наприклад, малолітні або особи, над якими в судовому порядку встановлено піклування).

Залежно від волевиявлення суб'єкта юридичні факти, що призводять до виникнення та трансформації адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я, можна поділити на правомірні та неправомірні юридичні діяння (дії та бездіяльність) і юридичні події (унікальні та періодичні, випадки та явища, персональні й колективні, зворотні та незворотні). Правомірними юридичними діяннями у сфері охорони здоров'я можуть бути укладення договору про вибір лікаря, проведення санітарно-епідеміологічної перевірки, видання нормативно-правових актів із метою покращення ефективності роботи закладів охорони здоров'я в межах і в порядку, передбачених чинним законодавством, надання пропозицій в процесі обговорення питань з удосконалення державної політики у сфері охорони здоров'я тощо. Таким чином, під правомірними юридичними діяннями у сфері охорони здоров'я необхідно розуміти діяння фізичних і юридичних осіб, регламентовані нормами адміністративного права. Неправомірні юридичні діяння передбачають порушення встановлених законодавчих положень. Йдеться про порушення норм адміністративного права у сфері охорони здоров'я (наприклад, умисне непроходження медичного огляду чи обстеження особою, яка систематично зобов'язана його проходити, або продаж лікарського засобу без рецепта за обов'язкової умови його наявності. До подій як різновиду юридичних фактів, що є підставами виникнення зміни та припинення адміністративно-правових відносин, можна також віднести стихійні та при-

родні лиха, які впливають на здоров'я й санітарно-епідеміологічне благополуччя населення (тайфуни, циклони, землетруси та навіть звичайна зміна гідрометеорологічної ситуації). У таких випадках завдання держави полягає в оперативному реагуванні на подію для того, щоб мінімізувати її негативні наслідки, серед іншого пов'язані зі шкодою для здоров'я населення. Це залежить від якісної роботи всієї системи охорони здоров'я.

Для юридичних фактів також є характерною термінологічна визначеність (йдеться про строки, які можуть бути імперативними чи диспозитивними). Водночас правомірні юридичні діяння поділяються на юридичні вчинки та юридичні акти. Останні є більш характерними для адміністрування у сфері охорони здоров'я, що пояснюється особливостями управлінської діяльності, яка реалізується переважно шляхом видання наказів, вказівок і розпоряджень. Неправомірні юридичні діяння у сфері охорони здоров'я призводять до виникнення адміністративно-деліктних відносин. Що стосується строків (як юридичних фактів), то у сфері охорони здоров'я переважають саме імперативні строки, оскільки лише шляхом установлення визначених строків стає можливим регулювання адміністративно-правових відносин.

Висновки. Отже, юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я характеризуються такими рисами.

1. У більшості випадків виникнення юридичних фактів обумовлюється волевиявленням спеціального суб'єкта адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я – держави (виникнення управлінської діяльності у сфері охорони здоров'я). Найяскравішим прикладом державного волевиявлення (публічного управління) як підстави, що впливає на виникнення та розвиток адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я, є проведення медичної реформи, спрямованої на приведення національної системи охорони здоров'я у відповідність до міжнародних стандартів.

Викладене свідчить, що адміністративно-правові відносини у сфері охорони здоров'я виникають із моменту початку здійснення управлінської діяльності у відповідній сфері (на противагу факту звернення громадянина за медичною допомогою як однієї зі сторін адміністративно-правових відносин). Підтвердження цього є той факт, що декларація про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, є формою цивільного договору, адже суб'єкти укладення договору мають рівне юридичне становище, оскільки не підпорядковуються один одному. Водночас із моменту укладання декларації про вибір лікаря виникають адміністративно-правові відносини між іншими суб'єктами: з однієї сторони Національною службою охорони здоров'я України як розпорядником

бюджетних коштів, що пішли на відшкодування державою коштів, витрачених на надання медичної допомоги громадянам, та закладами системи охорони здоров'я незалежно від форми власності – з іншої. Зі свого боку затвердження типової форми адміністративного договору свідчить про існування юридичних передумов їх укладення [15, с. 300], що так само є наслідком публічного управління.

2. Волевиявлення держави як спеціального суб'єкта у сфері охорони здоров'я у формі життєвих обставин знаходить своє вираження в законах і підзаконних нормативно-правових актах, відомчих наказах і розпорядженнях органів державної влади та місцевого самоврядування, а також інших державних і недержавних суб'єктів, що провадять медичну діяльність і надають медичну допомогу. Прикладом має стати довгоочікуваний закон, присвячений державним фінансовим гарантіям медичного обслуговування населення. Саме цей закон має закласти основи низки управлінських процесів у сфері охорони здоров'я, пов'язаних із забезпеченням надання населенню можливості отримання медичних послуг і лікарських препаратів за програмою медичних гарантій та започаткування роботи електронної системи охорони здоров'я тощо.

3. Зміст юридичних фактів охоплює конкретну чи абстрактну модель життєвих обставин, пов'язаних із захворюванням осіб, травмуванням, отруєннями, патологічними та фізіологічними станами, організацією надання медичної допомоги, здійснення медичної діяльності та необхідністю вдосконалення вказаних процесів. Так, необхідність оновлення національної системи охорони здоров'я зумовлюється скороченням показників тривалості життя громадян, унаслідок ведення нездорового способу життя, поширення інфекційних захворювань, надання медичних послуг низької якості, встановлення надмірно високої ціни на лікарські засоби та застарілістю системи охорони здоров'я, пронизаної корупційних явищами.

4. Настання юридичних фактів призводить до виникнення, зміни чи припинення адміністративних правовідносин організаційно-розпорядчого характеру. Необхідність перебудови системи охорони здоров'я в Україні супроводжується створенням, реорганізацією та ліквідацією багатьох її закладів. Лише внаслідок утворення Центру громадського здоров'я МОЗ України було ухвалено рішення про приєднання до нього понад десяти закладів системи охорони здоров'я [16].

5. Юридичні факти можуть бути наслідком отримання громадянином спеціальних статусів, пов'язаних зі станом здоров'я, а також, відповідно, набуттям сукупності прав та обов'язків (наприклад, визнання особи непрацездатною чи отримання інвалідності).

6. Юридичні факти в цьому випадку є сполучною ланкою між суспільними зв'язками та правовими нормами, в результаті чого виникають та отримують подальший розвиток адміністративно-правові відносини у сфері охорони здоров'я.

Дослідження юридичних фактів як підстав виникнення та розвитку адміністративних правовідносин у сфері охорони здоров'я ускладнюється наявністю різних видів правових відносин, що існують у межах зазначеної сфери, тому подальші наукові пошуки повинні здійснюватись у напрямі з'ясування проблем розмежування видів правових відносин у сфері охорони здоров'я.

Література

1. Теремецький В. І. Податкові правовідносини в Україні : монографія. Харків: Діса плюс, 2012. 648 с.
2. Гладун З. С. Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації) : монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 460 с.
3. Про донорство крові та її компонентів: закон України від 23.06.1995 № 239/95-ВР в ред. від 28.06.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/239/95-%D0%B2%D1%80>.
4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: закон України 15.02.1995 № 62/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>.
5. Про внесення змін до Положення про порядок проведення атестації лікарів: наказ МОЗ України від 02.10.2015 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0176-16>.
6. Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів: наказ МОЗ України від 16.09.2011 № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1159-11>.
7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків: Консум, 2001. 656 с.
8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
9. Сенюта Г. Я. Охорона здоров'я і права людини : ресурс. посіб. Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2015. 989 с.
10. Презумпція згоди у сфері трансплантології (пересадка органів або тканин від донора). Електронні петиції: сайт. Кабінет Міністрів України. URL: <https://petition.kmu.gov.ua/m/Petition/View/835>.
11. Сухонос В. В. Теорія держави і права : конспект лекцій. Суми: Ініціатива, 2002. 96 с.
12. Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності : наказ МОЗ України 05.09.2011 № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1295-11>.
13. Середа В.В., Кісіль З.Р., Кісіль Р.В. Адміністративне право : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 520 с.
14. Коломонець Т. О. Адміністративне право України : підручник. Київ: Істина, 2008. 457 с.
15. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та ін.; за заг. ред. І.С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
16. Про утворення державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України»: наказ МОЗ України від 18.09.2015 № 604. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0604282-15>.

Анотація

Книш С. В. Загальна характеристика підстав виникнення та розвитку адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я. – Стаття.

Наголошено на виключному значенні юридичних фактів для виникнення, розвитку, зміни та припинення адміністративно-правових та інших видів правовідносин у сфері охорони здоров'я. Обґрунтовано думку, що з'ясування сутності юридичних фактів та їх характеристика не лише сприяють формуванню об'єктивного уявлення про зміст адміністративно-правових відносин у сфері охорони здоров'я, а і позитивно позначаються на нормотворчому процесі. Охарактеризовано юридичні факти, на підставі яких виникають і розвиваються адміністративні правовідносини в зазначеній сфері, як такі, що існують з моменту початку здійснення публічного адміністрування сферою охорони здоров'я за наявності необхідних передумов.

Ключові слова: юридичні факти, адміністративно-правові відносини, сфера охорони здоров'я, класифікація правових відносин, види правових відносин.

Аннотация

Книш С. В. Общая характеристика оснований возникновения и развития административно-правовых отношений в сфере здравоохранения. – Статья.

Подчеркнуто исключительное значение юридических фактов для возникновения, развития, изменения и прекращения административно-правовых и других видов правоотношений в сфере здравоохранения. Обосновано мнение, что выяснение сущности юридических фактов и их характеристика не только способствуют формированию объективного представления о содержании административно-правовых отношений в сфере здравоохранения, а и положительно сказываются на нормотворческом процессе. Охарактеризованы юридические факты, на основании которых возникают и развиваются административные правоотношения в указанной сфере, как существующие с момента начала осуществления публичного администрирования сферы здравоохранения при наличии необходимых предпосылок.

Ключевые слова: юридические факты, административно-правовые отношения, сфера здравоохранения, классификация правовых отношений, виды правовых отношений.

Summary

Knysh S. V. General characteristics of the grounds for the origin and development of administrative and legal relations in the health care sector. – Article.

It has been emphasized on the crucial importance of legal facts for the origin, development, alteration and termination of administrative and other types of legal relations in the health care sector. The author has grounded the thought that the clarification of the essence of legal facts and their characteristics both contribute to the formation of an objective view about the content of administrative and legal relations in the health care sector, and have a positive impact on the rule-making process. The author has characterized legal facts, which are the basis for the origin and development of administrative legal relations in the said sector that exist from the moment of commencement of public administration of the health care sector with the necessary prerequisites.

Key words: legal facts, administrative and legal relations, health care sector, classification of legal relations, types of legal relations.